

Bestandsberegningene er usikre både for vanlig uer og snabel uer. Gytebestandene er lave og rekrutteringen er dårlig.

Fisket

Totalfangsten av uer nord for 62°N i 1999 var 30.201 tonn, en liten reduksjon sammenlignet med foregående år (tabell 2.6.1 og 2.6.2). Ueren har historisk sett ikke blitt artsbestemt ved ilandføring. Oppsplittingen på art har foregått etterpå på grunnlag av observasjoner og prøvetaking ved ilandføringsstedene, og etter hvilket område fangstene har blitt tatt i. Både fiskere og fiskemottak har etter hvert begynt å splitte artene i statistikken, og det arbeides fremdeles med å få en større del av ueren splittet på art i fangst dagbøkene.

Vanlig uer (*Sebastes marinus*)

Historisk sett var fangstene av vanlig uer på sitt høyeste i årene 1937-1938 og 1951-1952 da de var opp mot 40.000-50.000 tonn. Bortsett fra en topp på midten av 1970-tallet varierte de årlige fangstene i perioden 1960-1990 innenfor 20.000-30.000 tonn. Vi fikk deretter en nedgang til 15.000-19.000 tonn, et fangstnivå som holdt seg stabilt i perioden 1991-1999 (tabell 2.6.1). Foreløpige tall viser at det i 2000 trolig ikke vil bli landet mer enn 15.000 tonn. Den norske fangsten av vanlig uer økte fra 4.000-8.000 tonn på 1950- til 1970-tallet til rundt 20.000 tonn i perioden 1985-1990, men avtok i 1991-1999 til mellom 13.000 og 16.000 tonn. Norge har de siste ti årene tatt 80-90 % av totalfangsten av vanlig uer.

Snabeluer (*Sebastes mentella*)

Etter en reduksjon i fangsten av snabeluer på slutten av 1970-tallet, økte den igjen til 115.383 tonn i 1982, for så å avta til 10.518 tonn i 1987, det til da minste kvantum siden 1969. Fangstene økte så igjen til 48.730 tonn i 1991 (tabell 2.6.2). Denne økningen skyldtes en økt innsats i et nytt norsk trålfiske etter snabeluer langs eggakanten, og Norge fisket i 1991 hele 33.592 tonn snabeluer. For Norge utviklet dermed fisket etter snabeluer seg i løpet av 4-5 år fra nærmest ingenting til nesten 70 % av total internasjonal fangst fra våre nære havområder, og 1991 er første og eneste året at Norge fisket mer snabeluer enn vanlig uer. Totalfangsten av snabeluer gikk raskt ned igjen, og har siden 1993

Vanlig uer - *Sebastes marinus*

Snabeluer - *Sebastes mentella*

Gyteområde: Vanlig uer - Vesterålen, Haltenbanken, Storegga.

Snabeluer - Langs hele eggakanten fra EU-sona til Bjørnøya.

Næringsområde: Vanlig uer - Barentshavet, kontinental-sokkelen, norskekysten.

Snabeluer - Svalbard, Barentshavet og eggakanten sørover til EU-sona.

Alder ved kjønnsmodning: 12-15 år.

Vanlig uer kan bli 60 år, 1 meter og mer enn 15 kg.

Snabeluer kan bli 60 år, 47 cm og 1,3 kg.

Gyter levende larver, snabeluer kan gyte 20.000 - 90.000 larver, vanlig uer mellom 20.000 og 350.000 larver.

variert fra ca. 8.000 til ca. 15.000 tonn, hvorav Norge årlig har fisket 3.000-9.000 tonn. Foreløpige tall for 2000 viser en totalfangst på ca. 8.500 tonn, hvorav en norsk fangst på ca. 4.000 tonn.

Reguleringene som ble innført 1.1.1997 med forbud mot direkte fiske etter uer i Svalbard-sonen og nord og øst for bestemte linjer i NØS (bare tillatt med inntil 25 % uer i vekt i de enkelte fangster), så ikke ut til å være tilstrekkelig for å få redusert fangsten av snabeluer (som reguleringene var myntet på). Først etter en ytterligere stenging av typiske snabeluer-områder sør for Lofoten siden 1.3.2000, tyder foreløpig statistikk på at fangstene i 2000 kan bli noe mindre enn de par foregående år. Det er imidlertid ikke tvil om at reguleringene har bremsset på en ellers sannsynlig større økning av fisket.

I internasjonalt farvann i Irmingerhavet sørvest av Island har norske fabrikktrålere med flytetral fisket snabeluer av en egen oseanisk bestand (sannsynligvis sammensatt av to-tre bestander) siden 1990. På det meste har norske fiskere fisket vel 14.500 tonn (1992 og 1993). Foreløpige tall for 2000 (pr. 24.11.) viser en totalfangst på 96.670 tonn hvorav en norsk fangst på 5.539 tonn. På det meste (1996) ble det totalt fisket 180.000 tonn. Lavere fangstrater og akustiske

mål på bestanden utover på 1990-tallet gjenspeiler en reell forverring av bestandssituasjonen. ICES anbefaler derfor en TAC for 2001 på under 85.000 tonn, tilsvarende 75 % av gjennomsnittlig fangst i 1997-99. Endelig TAC ble av NEAFC satt til 95.000 tonn mot Islands stemme.

Beregningsmetoder

Vanlig uer

Det er ingen tokt som er lagt opp spesielt med denne arten for øye. Fra Havforskningsinstituttets bunnfisktokt i Barentshavet/Svalbard blir det regnet ut mengdeindekser, men disse toktene dekker hovedsaklig ungfisk og dessuten bare deler av utbredelsesområdet. I bestandsvurderingen inngår disse mengdeindeksene sammen med en tidsserie av fangst-per-tråltid fra norske ferskfisk- og fryse-trålere. På grunn av inkonsistente data har det ikke latt seg gjøre å få gjennomført en pålitelig beregning av bestanden. Det blir derfor sett på mulighetene for alternative beregningsmodeller for denne bestanden.

Snabeluer

To norske bunnfisktokt i Barentshavet/Svalbard (2-14 år gammel fisk), et russisk bunnfisktokt i de samme områdene (1-10 år gammel fisk), et russisk tokt som hovedsakelig dekker de nordlige gyteområdene i gytetiden (9-14 år gammel fisk) og russiske kommersielle data av fangst-per-tråltid (9-18 år gammel fisk), har sammen med alderssammensetningen i de kommersielle fangstene vært grunnlaget for analytiske bestandsberegninger (VPA). I tillegg kommer data fra det norsk-russiske 0-gruppetoktet. Det arbeides for tiden med å øke påliteligheten i VPA-beregningene, og inntil da baseres bestandsevalueringen og rådgivningen på toktresultatene alene.

Bestandsgrunnlaget

Vanlig uer

Grunnlagsmaterialet er for dårlig til at man med sikkerhet kan si at bestanden av vanlig uer er innenfor sikre biologiske grenser. Toktene viser en nedgang i rekrutteringen, men tokt i Barentshavet og data

Tabell 2.6.1 Vanlig uer (*Sebastes marinus*). Landinger (tusen tonn) i Det nordøstlige Atlanterhav (ICES-områdene I, IIa, IIb) fordelt på nasjoner, områder og art. Golden redfish (*Sebastes marinus*). Landings (thousand tonnes) by country, species and area from the Northeast Arctic, ICES areas I, IIa, b.

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999 ¹	2000 ²
Danmark/Grønland	+	-	0,6	+	+	+	+	+	+	+	+
Frankrike	1,7	0,7	1,3	0,9	0,7	0,7	0,7	1,0	0,5	+	+
Færøyene	0,3	0,2	+	0,1	+	+	+	+	0,1	+	+
Irland	-	-	-	-	-	+	-	+	+	+	+
Norge	23,9	15,9	12,7	13,1	15,0	13,5	15,6	14,2	16,7	16,8	12,5
Portugal	-	-	+	0,1	0,1	+	0,1	0,1	+	+	+
Russland	1,5	1,1	0,8	1,3	1,2	0,6	0,7	1,6	1,6	1,7	1,5
Spania	-	-	+	+	+	+	0,1	+	+	+	+
England og											
Wales	0,3	0,3	0,2	0,4	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Skottland	-	+	+	+	+	+	0,1	+	0,1	+	0,1
Tyskland	0,4	1,0	0,5	0,7	1,0	0,5	0,5	0,5	0,1	0,2	0,2
Total	28,1	19,0	16,2	16,7	18,1	15,6	18,0	17,6	19,3	19,1	15,0
Barentshavet (I)	1,3	2,1	2,3	1,5	1,8	2,2	2,4	2,8	2,4	2,4	
Norskehavet (IIa)	25,4	16,2	13,3	14,9	15,9	13,1	15,3	14,5	16,6	16,3	
Spitsbergen/											
Bjørnøya (IIb)	1,4	0,8	0,6	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	

Kilde: ICES arbeidsgrupperapport og Fiskeridirektoratet. ¹ Foreløpige tall. ² Anslag.

fra kommersielt fiske tyder på små endringer i den voksne del av bestanden. Det er imidlertid usikkert om dataene fra det kommersielle fisket gir et pålitelig bilde av den voksne og fiskbare delen av bestanden, og nedgangen i rekruttering gir derfor grunn til å frykte overbeskatning. Nye resultater fremlagt fra kyst- og fjordtokt indikerer imidlertid også en nedgang for større fisk siden midt på 1990-tallet. Dersom rekrutteringsnedgangen er reell, kan det ventes en bestandsnedgang i de kommende år.

Snabeluer

Bestandsberegningene anses fortsatt av ACFM som upresise, men antas å gjenspeile relative endringer i bestanden over tid. De siste bestandsberegningene ble gjennomført høsten 1997. Disse viser at gytebestanden er på et historisk lavmål og bestanden regnes å være utenfor sikre biologiske grenser. De siste bestandsvurderingene baserer seg på en vurdering av tokresultat. Relativt sett brukbare mengder av 9-11 år gammel fisk (figur 2.6.1), som er de siste gode årsklassene før rekrutteringssvikten inntraff i 1991, er nå på vei til å bli kjønnsmodne, og bør vernes maksimalt for å sikre gjenoppbygging av gytebestanden. Årsklassene 1991-2000 er de

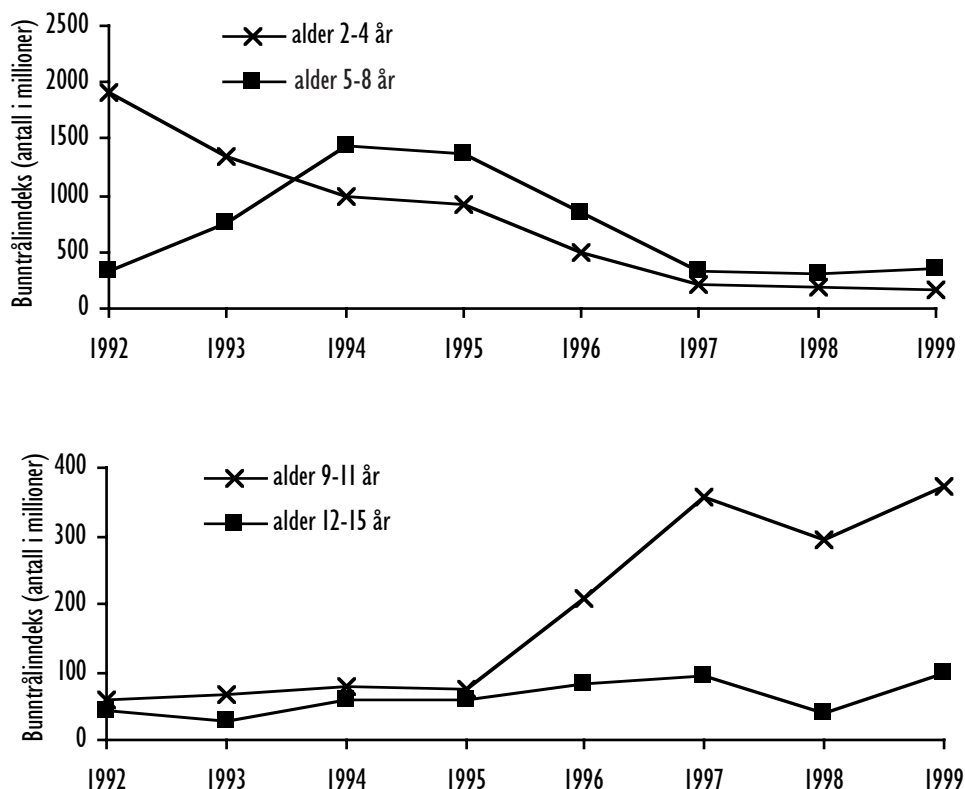
svakeste som er målt (figur 2.6.2). ACFM har ikke gitt prognoser for denne bestanden, men bestanden er på et lavmål, og toktene viser ingen tegn til forbedring. Det vil ta lang tid å gjenoppbygge bestanden, selv med sterkt reduserte fangster.

Rekrutteringssvikten man observerer i Barentshavet og ved Svalbard er særdeles påfallende og urovekkende. Årsaken til dette har pågått over flere år og har sammenheng med for hard beskatning frem til midten av 1980-tallet, neddreping av ueryngel i rekefisket over tid, og også med det utvidete fiskeområdet sørover langs eggakanten. Forutsatt at gytebestanden er stor nok til å produsere gode årsklasser, og at tiltakene som nå blir gjennomført i fisket er tilstrekkelige, kan det forventes en økt rekruttering til fiskbar bestand over tid. Men fisken vokser sent og yngel og småfisk blir i perioder beitet på både av torsk og sild.

Anbefalte reguleringer

Vanlig uer

Alle toktdata tyder på en forverret situasjon for denne bestanden, særlig er signalene om redusert

Figur 2.6.1 Snabeluer. Toktindekser som viser utviklingen av bestanden i perioden 1992-1999 for fire aldersgrupper. *Sebastes mentella*. Survey abundance indices (on age) of four age groups in the stock from 1992 to 1999.

rekruttering bekymringsfulle. Havforskningsinstituttet støtter anbefalingen fra ICES om at det snarest bør etableres en forvaltningsplan for denne sentvoksende arten. Inntil dette er på plass, og siden man ser indikasjoner på svak rekruttering, vil Havforskningsinstituttet anbefale at man ser på mulighetene for å redusere fangsten i 2001 i forhold til fangstnivået man har hatt de senere årene.

Snabeluer

Den svake rekrutteringen gir grunn til bekymring for gytebestanden og rekrutteringen i kommende år. Det er derfor viktig at de rekrutterende årsklassene gis muligheter til å vokse opp. Samtidig er det viktig at de siste gode årsklassene før rekrutteringssvikten inntraff i 1991 nå får lov til å bli kjønnsmodne og bidra til en raskest mulig gjenoppbygging av gytebestanden. ICES gjentar anbefalingen om at det ikke må foregå noe fiske før det framgår av toktene at det er en klar økning i gytebestanden. Bifangst av uer i andre fiskerier må holdes så lavt som mulig. Havforskningsinstituttet støtter anbefalingen fra ICES. Fangsten i 2000 er ventet å bli vel 8 000 tonn, dvs. på nivå med uttaket i 1996, som er det

laveste kvantum på tredve år. Dette kan tyde på at reguleringene av det direkte fisket er i ferd med å gi den ønskede virkning. Videre er det viktig at bifangstkriteriet i rekefisket (maks. 10 yngel pr. 10 kg reke) overholdes og kontrolleres. Bestanden er på et lavmål og det vil ta lang tid å gjenoppbygge den, selv med sterkt reduserte fangster.

Trass i anbefalingene om forbud mot direkte fiske, har Norge tildelt Russland en kvote på 2.000 tonn snabeluer. Dette må sees i sammenheng med at noe av grunnlaget i bestandsvurderingene er tidsserier av russiske toktdata og at fremtidige data synes å være avhengig av en begrenset kvote.

English summary:

Sebastes marinus in ICES Sub-areas I and II:

The fishery is mainly conducted by Norway accounting for 80–90 % of the total catch. The fish are mainly caught by trawl and gillnet. It has not been possible to assess the status of this stock with respect to safe biological limits. Survey indices for the young fish areas in the Barents Sea and Svalbard

Tabell 2.6.2 Snabeluer (*Sebastes mentella*). Landinger (tusen tonn) i Det nordøstlige Atlanterhav (ICES-områdene I, IIa, IIb) fordelt på nasjoner, områder og art. Deep-sea redfish (*Sebastes mentella*). Landings (thousand tonnes) by country, species and area from the Northeast Arctic, ICES areas I, IIa, b.

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999 ¹	2000 ²
Danmark/Grønland	+	+	-	+	+	+	+	+	+	0,1	0,1
Frankrike	0,1	0,1	+	0,1	0,1	+	0,1	+	0,1	+	+
Færøyene	0,1	0,5	+	+	+	+	+	+	+	0,1	0,1
Irland	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+
Norge	10,2	33,6	10,8	5,2	6,5	2,6	6,0	4,6	9,5	7,8	4,0
Polen	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+
Portugal	0,8	0,2	1,0	1,0	0,9	0,9	0,5	0,5	0,1	0,1	+
Russland	17,4	14,3	3,6	6,3	5,0	6,3	0,9	3,0	3,6	2,7	0,1
Spania	-	+	+	0,1	+	0,1	0,3	0,2	0,1	+	3,5
England og											
Wales	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Skottland	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+
Tyskland	6,4	-	-	+	+	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	
Total	35,1	48,7	15,6	12,9	12,7	10,3	8,1	8,5	13,8	11,1	0,2
Barentshavet (I)	0,1	0,4	1,0	0,6	0,3	0,2	0,1	0,2	0,4	0,6	8,5
Norskehavet (IIa)	18,1	41,1	11,8	11,1	11,6	9,2	7,3	7,3	12,4	9,3	
Spitsbergen/											
Bjørnøya (IIb)	16,9	7,2	2,8	1,2	0,8	0,9	0,7	1,0	1,0	1,2	

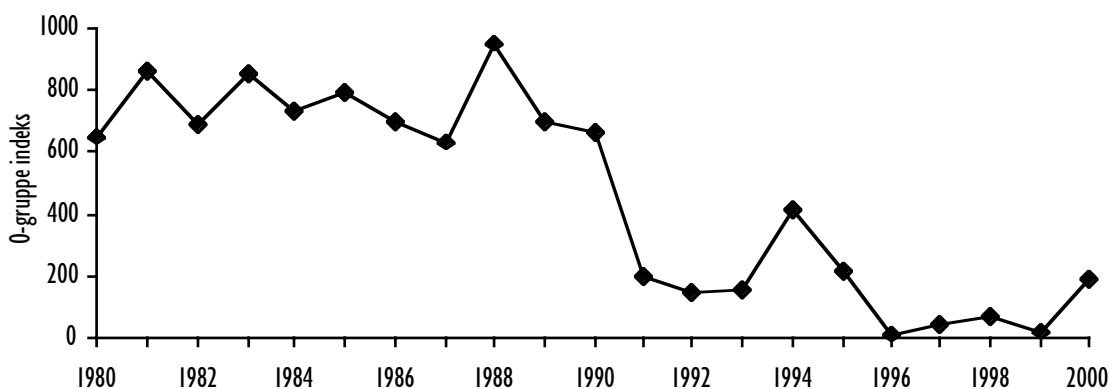
Kilde: ICES arbeidsgrupperapport og Fiskeridirektoratet. 1 Foreløpige tall. 2 Anslag.

waters continue to show low recruitment to the stock. Available data from the Barents Sea/Svalbard surveys and commercial CPUE on larger fish do not indicate any large recent changes in the adult stock but the data are too noisy to detect moderate changes. Results from the coastal and fjord survey series, however, indicate a decrease also for larger fish since 1995. No explicit management objectives and precautionary reference points have been established for this stock. Uncertainty about the state of the stock and the signs in the survey of weak recruitment cause concern that parts of the stock may be overfished. If the concerns expressed about the apparent lack of pre-recruit size groups in the recent surveys are substantiated, then a decline in the stock can be anticipated over the next few years. Consistent with a precautionary approach, ICES recommends that a management plan including monitoring of the development of the stock and of the fishery, with corresponding regulations, should be developed and implemented as a prerequisite to continued fishing.

***Sebastes mentella* in ICES Sub-areas I and II:**

The only directed fishery for *S. mentella* is a trawl

fishery. In addition, by-catches are taken in cod and shrimp-trawl fisheries. The stock is considered to be outside safe biological limits. Although the most recent analytical assessment (1997) is only indicative of the relative trends in stock size, it shows that the spawning stock is close to its historical low. The average strength of the 1991-2000 year classes are only about 20 % of those of the 1980s. Because of the slow growth of this species, the surveys should detect improvements to incoming year classes several years before they contribute to the fisheries or the spawning population. No explicit management objectives and precautionary reference points have been established for this stock. ICES recommends that there be no fishing on this stock until a significant increase in spawning stock biomass has been detected in surveys. In addition the by-catch of redfish in other fisheries should be reduced to the lowest possible level. Strong regulations were enforced in the fishery in 1997, and additional protection of both juveniles and adult *S. mentella* was provided in 2000. The regulations consist of area closures and a maximum legal by-catch in the shrimp fishery of 10 juvenile redfish per 10 kg shrimp.

Figur 2.6.2 Uer: 0-gruppe indeks fra de norsk-russiske 0-gruppeundersøkelser i Barentshavet og tilstøtende områder.
Redfish; 0-group index for the Barents Sea and Svalbard area.